

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
–ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΜΕΑΚΩΝ
ΕΠ ΤΟΥ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΤΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ,
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ και ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ:

«ΕΧ ΑΝΤΕ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΣΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ
ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΑΚΟ
ΤΟΜΕΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020 »

ΜΑΪΟΣ 2015

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.1 ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	5
1.2 ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	6
2. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	8
2.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	8
2.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	9
2.2.1 Προσδιορισμός του στόχου του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής	9
2.2.2 Προσδιορισμός του πλαισίου της επενδυτικής στρατηγικής	12
2.3 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	16
3. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ	21
3.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	21
3.2 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	24
3.3 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ	25
4. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	28
4.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΩΣΤΗΣ ΧΡΟΝΙΚΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	28

ΣΧΗΜΑΤΑ

Σχήμα 2-1: Σχήμα Στρατηγικής Επένδυσης.....	13
Σχήμα 2-2: Διαχειριστική δομή του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής	20
Σχήμα 3-1: Σύστημα Παρακολούθησης Χρηματοοικονομικού Μέσου	25

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 3-1: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών εκροών και αποτελέσματος μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνεΚ	21
Πίνακας 3-2: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών εκροών και αποτελέσματος μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνεΚ	22
Πίνακας 3-3: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών επίδοσης μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνεΚ	23

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σύνοψη του έργου

Το παρόν παραδοτέο «Προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική, εξειδίκευση των δεικτών μέτρησης και σύσταση μηχανισμού παρακολούθησης και προσδιορισμός διαδικασίας αναθεώρησης της εκ των προτέρων αξιολόγησης για την κάλυψη των απαιτήσεων της αγοράς» υποβάλλεται στο πλαίσιο της από 31.7.2014 Σύμβασης μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» και της «ICAP Advisory Ανώνυμη Εταιρεία – Σύμβουλοι Μάνατζμεντ και Ανθρώπινου Δυναμικού» για την υλοποίηση του έργου «Παροχή Υπηρεσιών Συμβούλου εκ των προτέρων αξιολόγησης Μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα κατά τη διάρκεια της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020».

Το εν λόγω έργο αφορά στην παροχή υπηρεσιών συμβούλου προς την ΕΥΔ ΕΠΑΕ, για την εκ των προτέρων αξιολόγηση ενός προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής (ΜΧΤ) που θα αφορά δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020. Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο της εκτέλεσης του έργου: «Μελέτες ΕΥΔ ΕΠΑΕ για την υποστήριξη δράσεων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», και της προετοιμασίας του ΕΠΑΝΕΚ (2014-2020).

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 2 του Κανονισμού ΕΕ αριθ. 1303/2013, πριν η Διαχειριστική Αρχή αποφασίσει να παράσχει συνεισφορές σε ΜΧΤ, απαιτείται μία εκ των προτέρων αξιολόγησή του.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση του προτεινόμενου ΜΧΤ για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, εντάσσεται στον τέταρτο θεματικό στόχο των Διαρθρωτικών Ταμείων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 «Υποστήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς».

Στόχος της εκ των προτέρων αξιολόγησης είναι να αναδειχθεί βάσει στοιχείων, η αστοχία της αγοράς ή καταστάσεις ανεπάρκειας επενδύσεων, το εκτιμώμενο επίπεδο και το πεδίο των δημόσιων επενδυτικών αναγκών, συμπεριλαμβανομένων των τύπων των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν.

Οι στόχοι που θα πρέπει να τεθούν στο πλαίσιο της δημιουργίας του προτεινόμενου ΜΧΤ για τη χρηματοδότηση έργων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης είναι οι εξής:

- Συνεισφορά στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).
- Μόχλευση ιδιωτικών πόρων ώστε να μεγιστοποιηθούν οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων που θα υλοποιηθούν.

- Δημιουργία ελκυστικών χρηματοοικονομικών προϊόντων τα οποία θα είναι εύκολα προσβάσιμα σε νοικοκυριά δίνοντας ώθηση στις τοπικές και περιφερειακές οικονομίες.

1.2 Περιεχόμενο Παραδοτέου

Το εν λόγω παραδοτέο αποτελείται από τρία κεφάλαια, τα περιεχόμενα των οποίων αποτυπώνονται στη συνέχεια.

Κεφάλαιο 2: Προτεινόμενη Επενδυτική Στρατηγική.

- ⇒ Προσδιορισμός του επιπέδου λεπτομέρειας για την προτεινόμενη Επενδυτική Στρατηγική με διατήρηση ενός βαθμού ευελιξίας.
- ⇒ Προσδιορισμός του εύρους παρέμβασης και της στόχευσης του προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής με επιλογή του πιο κατάλληλου χρηματοδοτικού προϊόντος και στοχευμένων φορέων υλοποίησης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης της ανεπάρκειας της αγοράς και της προστιθέμενης αξίας.
- ⇒ Προσδιορισμός της δομής διαχείρισης του προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής με επιλογή των πλέον δόκιμων διαδικασιών προγραμματισμού και υλοποίησης καθώς και του δυνητικού συνδυασμού με επιχορηγήσεις.

Κεφάλαιο 3: Εξειδίκευση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και των αντίστοιχων δεικτών μέτρησης και πρόταση σύστασης μηχανισμού παρακολούθησης

- ⇒ Καθορισμός και ποσοτικοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων των προτεινόμενων Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής με χρήση δεικτών αποτελέσματος, δεικτών εκροών και δεικτών επίδοσης Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής σε συσχετισμό με τους ειδικούς στόχους και δείκτες του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- ⇒ Εξειδίκευση του τρόπου συνεισφοράς των προτεινόμενων Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της επενδυτικής στρατηγικής.
- ⇒ Προσδιορισμός του συστήματος παρακολούθησης έτσι ώστε να παρακολουθούνται αποδοτικά τα προτεινόμενα Μέσα Χρηματοοικονομικής Τεχνικής, να καλύπτονται οι σχετικές απαιτήσεις αναφοράς και να εντοπίζονται οι όποιες περιοχές βελτίωσης.

Κεφάλαιο 4: Προσδιορισμός διαδικασίας επικαιροποίησης και αναθεώρησης της εκ των προτέρων αξιολόγησης στο πλαίσιο του συστήματος παρακολούθησης.

- ⇒ Προσδιορισμός των συνθηκών (trigger values) και επιλογή της σωστής χρονικής στιγμής για πιθανή επικαιροποίηση ή αναθεώρηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης.

⇒ Ενσωμάτωση των σχετικών προβλέψεων στον σχεδιασμό του συστήματος παρακολούθησης και αναφορών.

2. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 37 (2) (ε), η εκ των προτέρων αξιολόγηση οφείλει να περιλαμβάνει μια προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική, η οποία να εξετάζει τις ρυθμίσεις εφαρμογής του άρθρου 38, τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που πρόκειται να προσφερθούν, τους τελικούς αποδέκτες (ωφελούμενους) στους οποίους αυτά στοχεύουν και του προβλεπόμενου συνδυασμού με επιχορηγήσεις κατά περίπτωση.

2.1 Διαδικασία ανάπτυξης της προτεινόμενης επενδυτικής στρατηγικής

Για την προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική αναφορικά με τη διαμόρφωση του επικρατέστερου ΜΧΤ, λαμβάνονται υπόψη τόσο τα σενάρια, όπως αυτά παρουσιάστηκαν στο Παραδοτέο Β, όσο και ο προσδιορισμός του επενδυτικού κενού που προέκυψε από το Παραδοτέο Α. Η προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική διασφαλίζει τη συνοχή με τους στόχους που τίθενται από τις επενδυτικές προτεραιότητες του ΕΠΑνΕΚ και συμβάλει στην επίτευξη των δεικτών εκροών και αποτελέσματος της επενδυτικής προτεραιότητας 4γ του Άξονα Προτεραιότητας 3.

Η εν λόγω επενδυτική στρατηγική προκειμένου για να τεθεί σε εφαρμογή, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια διαδικασία, στην οποία θα προσδιορίζονται τα βήματα που θα πρέπει ακολουθηθούν για την ορθολογική εφαρμογή της.

Η διαδικασία της επενδυτικής στρατηγικής υλοποιείται σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση προσδιορίζεται το πλαίσιο υλοποίησης του προτεινόμενου ΜΧΤ και στη δεύτερη φάση προσδιορίζεται η λειτουργική δομή του προτεινόμενου ΜΧΤ.

Αναφορικά με την πρώτη φάση της διαδικασίας ανάπτυξης της επενδυτικής στρατηγικής, μέσω του προτεινόμενου ΜΧΤ διασφαλίζεται η συνοχή αναφορικά με τους στόχους που τίθενται από το ΕΠΑνΕΚ για την ενεργειακή αναβάθμιση τουλάχιστον 21.000 κατοικιών, παρότι το επενδυτικό κενό που διαμορφώνεται από την ανάλυση ζήτησης της αγοράς έχει εκτιμηθεί στις 200.000 κατοικίες, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στο Παραδοτέο Α του έργου.

Στη συνέχεια γίνεται η επιλογή του επικρατέστερου σεναρίου που αποτυπώνεται στο Παραδοτέο Β του έργου. Η επιλογή του επικρατέστερου ΜΧΤ αφορά στην υλοποίηση των στόχων του προγράμματος με την αντίστοιχη προστιθέμενη αξία. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι εκ πρώτης μπορεί να είναι προφανές το επικρατέστερο σενάριο, λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα της προστιθέμενης αξίας και της μόχλευσης της κοινοτικής συνδρομής που διαμορφώνεται για την επιλογή του ΜΧΤ, αλλά αυτό μπορεί να μην καθίσταται εφικτό στην υλοποίησή του. Η ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών, που επιδιώκεται μέσα από το νέο Πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, έχει, μεταξύ άλλων, κοινωνικές διαστάσεις, καθώς δίνει την ευκαιρία σε πολίτες να λάβουν επιχορήγηση προκειμένου να αναβαθμίσουν ενεργειακά τις κατοικίες τους. Στην παρούσα δυσμενή κοινωνικοοικονομική συγκυρία η χρήση ενός ΜΧΤ, αποτελεί σημαντική επενδυτική ευκαιρία, χαμηλού ρίσκου για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που θα θελήσουν να συνεπενδύσουν πόρους στη σύσταση του Ταμείου.

2.2 Προσδιορισμός του πλαισίου και του στόχου του προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής

Στην παράγραφο αυτή προσδιορίζεται το εύρος παρέμβασης και της στόχευσης του προτεινόμενου ΜΧΤ, με επιλογή του πιο κατάλληλου χρηματοδοτικού προϊόντος και των φορέων που θα κληθούν να το υλοποιήσουν, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης της ανεπάρκειας της αγοράς και της προστιθέμενης αξίας, όπως αυτά αποτυπώθηκαν στα Παραδοτέα Α και Β αντίστοιχα.

2.2.1 Προσδιορισμός του στόχου του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής

Σκοπός της επενδυτικής στρατηγικής του προτεινόμενου ΜΧΤ, είναι η επίτευξη του στόχου που θέτει η επενδυτική προτεραιότητα 4 γ: «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης», για την ενεργειακή αναβάθμιση κατ' ελάχιστον 21.000 κατοικιών. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την αποτελεσματική αξιοποίηση τόσο της ενωσιακής όσο και της εθνικής συμμετοχής, καθώς και τη συμμετοχή του υφιστάμενου Ταμείου «Εξοικονομώ Κατ' οίκον», που διαμορφώνουν ένα συνολικό προϋπολογισμό της τάξεως των 291.000.000€. Με βάση τα ιστορικά στοιχεία από το υφιστάμενο πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον», διαπιστώθηκε ότι ο μέσος όρος της επιλέξιμης δαπάνης διαμορφώνεται στα 11.000€ για κάθε νοικοκυριό.

Στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης, επιδιώκεται η διερεύνηση της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης των συνολικών διατιθέμενων πόρων και η επιλογή της επενδυτικής στρατηγικής που θα εφαρμοσθεί για την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών. Στο Παραδοτέο Α' έγινε ανάλυση της αγοράς μέσα από την διαμόρφωση της ζήτησης και της αγοράς καθώς επίσης και εκτίμηση του επενδυτικού κενού, το οποίο διαμορφώθηκε στις 200.000 κατοικίες.

Από τη διαδικασία της προσομοίωσης που πραγματοποιήθηκε στο Παραδοτέο Α, αναφορικά με την προβολή του ΜΧΤ μέχρι το τέλος της νέας προγραμματικής περιόδου σε ποσοστό 35% και 70% άμεσης επιχορήγησης διαπιστώθηκε ότι:

- για ποσοστό άμεσης επιχορήγησης 35% το ΜΧΤ δεν καθίσταται ιδιαίτερα ελκυστικό ενώ
- για ποσοστό άμεσης επιχορήγησης 70% η συμμετοχή ξεπερνά κάθε προσδοκία.

Στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης του προτεινόμενου ΜΧΤ για την ενεργειακή αναβάθμιση του οικιακού τομέα, που αποτελεί επενδυτική προτεραιότητα του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 και λαμβάνοντας υπόψιν τις απαιτήσεις και τους περιορισμούς του ΕΚ 1303/2013 και ειδικότερα τα άρθρα 37-42, ο ανάδοχος ανέπτυξε μία σειρά από σενάρια ενός νέου ΜΧΤ που περιλαμβάνει τη σύσταση νέου Ταμείου σε συνδυασμό με τη χρήση του υφιστάμενου Ταμείου «Εξοικονομώ κατ' οίκον». Η ανάλυση των σεναρίων καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν παρουσιάστηκαν στο Παραδοτέο Β'.

Από τη συγκριτική αξιολόγηση των σεναρίων προκύπτει ότι, κάθε σενάριο διαμορφώνει προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ξεχωριστής επενδυτικής στρατηγικής. Ειδικά στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες ο αριθμός των κατοικιών είναι αρκετά μεγάλος, επιτυγχάνονται συνδυαστικά υψηλές τιμές των δεικτών της προστιθέμενης αξίας, του αριθμού θέσεων εργασίας σε ισοδύναμα

ανθρωποέτη, της μόχλευσης τραπεζικών κεφαλαίων, της κοινοτικής μόχλευσης που διαμορφώνεται στο συνολικό προϋπολογισμό του προγράμματος από τη σημαντική συμμετοχή της συνεισφοράς του ΕΠΑνΕΚ στο νέο Ταμείο. Στον αντίποδα αυτού, παρατηρείται ότι η άμεση επιχορήγηση συρρικνώνεται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι σκοπός της επενδυτικής στρατηγικής είναι αφενός η ενεργειακή αναβάθμιση όσο το δυνατόν περισσότερων κατοικιών, σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης, επιτυγχάνοντας κατ' ελάχιστο το στόχο που θέτει το ΕΠΑνΕΚ, και αφετέρου η διαμόρφωση ενός ΜΧΤ που να καθίσταται ελκυστικό στους ωφελούμενους.

Ειδικότερα, η επιλογή της ανάπτυξης ενός ΜΧΤ, με διαφορετικό ποσοστό συμμετοχής στην άμεση επιχορήγηση, συμβάλει στη διαμόρφωση κάθε φορά διαφορετικής προστιθέμενης αξίας. Όπως έχει εξεταστεί από το Παραδοτέο Β', ο όρος προστιθέμενη αξία περιλαμβάνει ένα σύνολο κοινωνικοοικονομικών δεικτών όπως:

- ο αριθμός των κατοικιών που αναβαθμίζονται ενεργειακά,
- η μόχλευση που προκύπτει από την κοινοτική που συνιστά Ταμείο,
- η μόχλευση που προκύπτει από τη συνεισφορά της κοινοτικής συμμετοχής στη συνολική επένδυση του ΜΧΤ,
- ο δείκτης μόχλευσης που επιτυγχάνεται από τη συνεισφορά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην συνολική επένδυση του ΜΧΤ,
- ο αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται με την εφαρμογή του επιλεγμένου ΜΧΤ και
- η εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται από την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών.

Ανάλογα με τον αριθμό των κατοικιών που επιδιώκεται να αναβαθμιστούν στο πλαίσιο της εθνικής ενεργειακής πολιτικής, συνυπολογίζοντας πάντα και το στόχο του ΕΠΑνΕΚ για την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών, διαμορφώνεται το ποσοστό άμεσης επιχορήγησης.

Ο Σύμβουλος εξετάζοντας το σενάριο της σύστασης νέου Ταμείου και την άμεση επιχορήγηση στον ωφελούμενο κατά μέσο όρο στο 38,18% του προϋπολογισμού της επιλέξιμης δαπάνης, επιτυγχάνεται η ενεργειακή αναβάθμιση 45.000 κατοικιών. Ο αριθμός αυτός των κατοικιών συμμορφώνεται με τον στρατηγικό στόχο που τίθεται από το ΕΠΑνΕΚ. Ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της υφιστάμενης δράσης «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» στη ζήτηση και τον τελικό αριθμό των ωφελούμενων σε ποσοστό άμεσης επιχορήγησης 35% και 70%, εκτιμάται ότι η επιλογή της άμεσης επιχορήγησης σε ποσοστό κατά μέσο όρο στο 38,18% είναι μία προσέγγιση, η οποία ταυτόχρονα ενθαρρύνει τη ζήτηση και διαμορφώνει ελκυστικότητα στο προϊόν. Παρατηρείται ότι, για το σενάριο της άμεσης επιχορήγησης κατά μέσο όρο στο 38,18% της επιλέξιμης δαπάνης, διαμορφώνεται αυξημένη μόχλευση, η οποία αφορά στη συμμετοχή της ενωσιακής συνδρομής της συνολικής δημοσίας δαπάνης που αποτελεί μέρους του Ταμείου. Επιπλέον, τόσο ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας, όσο και οι επιμέρους δείκτες μόχλευσης είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα. Παρ' όλα αυτά το ύψος των δεικτών στο επιλεγμένο σενάριο είναι μικρότερο σε σχέση με τα υπόλοιπα σενάρια που αφορούν στη σύσταση νέου Ταμείου.

Σε συνέχεια της αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης, όπως αυτή παρουσιάζεται στο Παραδοτέο Α' του έργου, προκύπτει ότι η ελκυστικότητα ενός χρηματοοικονομικού μέσου εξαρτάται σημαντικά από το ύψος του ποσοστού της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης που διατίθεται για άμεση επιχορήγηση. Αυτό σημαίνει ότι, η επιλογή της κατάλληλης επενδυτικής στρατηγικής θα επιλεγεί λαμβάνοντας υπόψη τόσο την ανάλυση των δεικτών που προσδιορίστηκαν παραπάνω, όσο και το βαθμό ελκυστικότητας του ΜΧΤ που συμβάλλει στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου του προγράμματος.

Μεταξύ άλλων, αξίζει να σημειωθεί ότι το εν λόγω χρηματοοικονομικό εργαλείο απευθύνεται σε νοικοκυριά που στόχο έχουν την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών τους, προκειμένου να εξοικονομήσουν σημαντικό μέρος των χρημάτων που διαθέτουν σε ετήσια βάση για θέρμανση και ζεστό νερό. Απευθύνεται σε ανθρώπους που έχουν πληγεί από την οικονομική ύφεση και κατέφυγαν στην εξεύρεση λύσεων για την εξοικονόμηση πόρων προκειμένου να διασφαλίσουν ένα βιώσιμο ενδοοικογενειακό περιβάλλον.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, προτείνεται ένα μεσοσταθμικό ποσοστό άμεσης επιχορήγησης **38,18%** των επιλέξιμων δαπανών για τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας προκειμένου να επιτευχθούν:

- ελκυστικότητα του ΜΧΤ στους ωφελούμενους,
- σημαντικός αριθμός ωφελούμενων κατοικιών, της τάξεως των 45.000 κατοικιών,
- ικανοποιητικός δείκτης μόχλευσης τραπεζικών κεφαλαίων που θα συνεπενδύσουν στο Ταμείο,
- σημαντικός αριθμός νέων θέσεων εργασίας ιδιαίτερα σε κλάδους που εμπλέκονται στον κατασκευαστικό τομέα,
- υψηλό δείκτη μόχλευσης αναφορικά με τη ενωσιακή συνδρομή ως συμμετοχή στο Ταμείο σε σχέση με τη συνολική διαθέσιμη δημόσια δαπάνη του ΕΠΑΝΕΚ για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Η επιλεγμένη επενδυτική στρατηγική δεν περιλαμβάνει επιδότηση επιτοκίου, διότι περιορίζει σημαντικά τον δυνητικό αριθμό των κατοικιών, καθώς κάτι τέτοιο συνεπάγεται δέσμευση σημαντικού μέρους της συνολικής δημόσιας δαπάνης. Επίσης, κατά το σχεδιασμό του επιχειρησιακού σχεδίου του ΜΧΤ πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά η αναγκαιότητα χρηματοδότησης των αμοιβών των ενεργειακών επιθεωρητών και των συμβούλων τεχνικής υποστήριξης και τα όρια αυτών των δαπανών, λόγω των περιορισμένων πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Η διαχείριση του ΜΧΤ επιβάλλει την ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, με σκοπό την αξιολόγηση των αιτήσεων, την παρακολούθηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου, και των ελέγχων των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

2.2.2 Προσδιορισμός του πλαισίου της επενδυτικής στρατηγικής

Ο προσδιορισμός του πλαισίου της επενδυτικής στρατηγικής του ΜΧΤ, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εθνικού σχεδίου ενεργειακής απόδοσης και του ΕΠΑνεΚ.

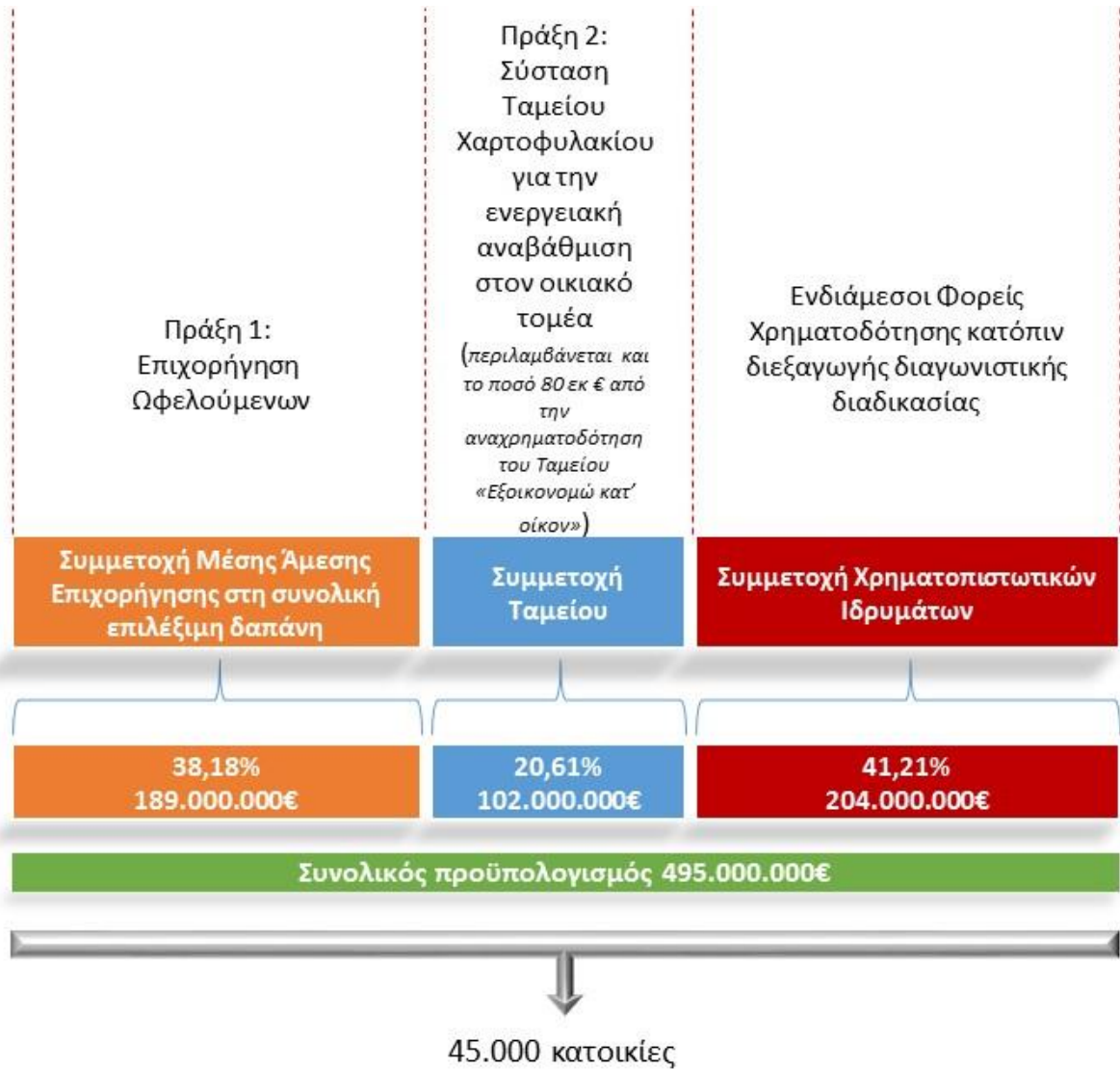
Η προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική δεν αποτελεί μια «tailor made» επιλογή, όπως αυτή ορίζεται από τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 964/2014 της Επιτροπής της 11ης Σεπτεμβρίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους πάγιους όρους και τις προϋποθέσεις για τα ΜΧΤ. Η λύση που προτείνεται από τον εν λόγω κανονισμό θα είχε εφαρμογή στην περίπτωση που η δράση δεν περιελάμβανε τη διάθεση άμεσης χρηματοδότησης, επιπλέον αποκτήθηκε εμπειρία από την υφιστάμενη δράση «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Στο πλαίσιο αυτό έχει επιλεγεί η διαμόρφωση ενός μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής το οποίο θα συμβάλει στην ενεργειακή αναβάθμιση 45.000 κατοικιών, με τις ακόλουθες παραδοχές:

- διάθεση συνολικής δημόσιας δαπάνης 211.000.000€ από το ΕΠΑνεΚ (εκ των οποίων τα 189.000.000€ θα διατεθούν ως άμεση επιχορήγηση και τα 22.000.000€ θα διατεθούν στο προτεινόμενο ΜΧΤ για τη σύσταση Ταμείου)
- διάθεση ποσού 80.000.000€ από την αναχρηματοδότηση (Revolving) που προέρχεται από το υφιστάμενο Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' οίκον»,
- άμεση επιχορήγηση κατά μέσο όρο 38,18% του προϋπολογισμού της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης (μέσος όρος επιλέξιμης δαπάνης 11.000€)

Το προτεινόμενο ΜΧΤ για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της εξεταζόμενης επενδυτικής στρατηγικής παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Σχήμα 2-1: Σχήμα Στρατηγικής Επένδυσης

Προκειμένου το ΜΧΤ να τεθεί σε εφαρμογή πρέπει να συσταθεί νέο Ταμείο και σύμφωνα με το στοιχείο α) της παραγράφου 4 του άρθρου 38 του Κανονισμού 1303/2013, όπου προβλέπεται ότι «η διαχειριστική αρχή μπορεί να επενδύει στο κεφάλαιο υφιστάμενων ή νεοσύστατων νομικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που χρηματοδοτούνται από άλλα ΕΔΕΤ, με ειδικό σκοπό την εφαρμογή μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής συνεπών με τους στόχους του αντίστοιχου ΕΔΕΤ, τα οποία αναλαμβάνουν εκτελεστικά καθήκοντα η στήριξη αυτών των νομικών προσώπων περιορίζεται στα ποσά που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή νέων επενδύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 και κατά τρόπο σύμφωνο με τους στόχους του παρόντος κανονισμού». Το υφιστάμενο ταμείο το οποίο προτείνεται να αναλάβει ρόλο ταμείου χαρτοφυλακίου είναι το Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' οίκον».

Το εν λόγω Ταμείο, με το ποσό που θα διαθέσει η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑνεΚ, θα συμμετέχει στο κατ' αναλογία ποσό του δανείου που πρόκειται να λάβει ο ωφελούμενος για την ενεργειακή αναβάθμιση της κατοικίας του. Με βάση το σενάριο που έχει επιλεγεί, το νέο Ταμείο θα συμμετέχει στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού δανείου εφόσον ο δείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης διατηρηθεί στο 2, ως δείκτης μόχλευσης δανειακών κεφαλαίων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Επιπλέον, για τη λειτουργία του ΜΧΤ, όπως ήδη έχει αναφερθεί, θα απαιτηθεί η συνδρομή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα είναι αποτέλεσμα επιλογής βάσει ανοικτών, διαφανών, αναλογικών και χωρίς διακρίσεις διαδικασιών, με την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, όπως επιβάλλεται από το άρθρο 5 του ΕΚ 1303/2013. Η επιλογή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προτείνεται να γίνει με ανοικτή πρόσκληση, η οποία να περιλαμβάνει συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής και απαιτήσεις, όπως για παράδειγμα συγκεκριμένο επιτόκιο, που θα απευθύνει ο φορέας διαχείρισης του ΜΧΤ, ως δικαιούχος της Πράξης 2, προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα διατηρεί τις δικές του διαδικασίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών του και κάθε δυνητικός ωφελούμενος έχει δικαίωμα επιλογής του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για την παροχή του σχετικού δανείου. Το επιτόκιο του δανείου δεν αποτελεί μέρος της επιχορήγησης που παρέχεται στον ωφελούμενο και θα καθορίζεται στην πρόσκληση για τη συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο ΜΧΤ.

Ο «κύκλος ζωής» του ΜΧΤ εκτιμάται σε τέσσερα (4) έως έξι (6) έτη και η επέκτασή του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διάθεση ιδιωτικών (π.χ. τραπεζικά κεφάλαια, ίδια συμμετοχή ωφελούμενων κλπ) ή και δημόσιων κεφαλαίων στο Πρόγραμμα. Εάν το Πρόγραμμα είναι ιδιαίτερα ελκυστικό τότε μπορεί να υπάρξουν συνέργειες που θα δώσουν τη δυνατότητα επιπλέον χρηματοδότησης του ΜΧΤ τόσο από τη συνολική δημοσία δαπάνη άλλων επιχειρησιακών προγραμμάτων (π.χ. Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κλπ) όσο και από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με επιπλέον συμμετοχή τους, καταβάλλοντας συμπληρωματικά δανειακά κεφάλαια.

Η υλοποίηση του Προγράμματος στηρίζεται στην εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου που έχει διαμορφωθεί με τις Οδηγίες 2002/91/ΕΕ και 2010/31/ΕΕ (αναδιατύπωση) για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων και του αντίστοιχου εθνικού πλαισίου εφαρμογής, δηλαδή το Ν. 4122/2013, τον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων (ΚΕΝΑΚ, Δ6/Β/5825/30.03.2010, ΦΕΚ Β' 407) και το Π.Δ. 100/30.09.2010 (ΦΕΚ Α' 177) για τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές, με στόχο τον ορθό προσδιορισμό των ενεργειακών αναγκών των κτηρίων καθώς και των αναγκαίων παρεμβάσεων που θα οδηγήσουν στη μεγιστοποίηση της εξοικονομούμενης ενέργειας. Η συνδυασμένη εφαρμογή του Προγράμματος και του εν λόγω θεσμικού πλαισίου εξασφαλίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας.

Το προτεινόμενο ΜΧΤ αφορά σε κατοικίες που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής, σύμφωνα με τα οποία οι ωφελούμενοι εντάσσονται, εφόσον και αυτοί με τη σειρά τους καλύπτουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Προκειμένου για τη συμμετοχή των ωφελούμενων στο ΜΧΤ, η επιτελική δομή του Προγράμματος, όπως αυτή προσδιορίζεται στην παράγραφο 2.3, την οποία συνθέτουν ο φορέας εφαρμογής του ΜΧΤ, η Επιτελική Δομή του ΥΠΑΠΕΝ και η ΕΥΔ ΕΠΑνεΚ, θα έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του ΜΧΤ.

Στο επιχειρησιακό σχέδιο (οδηγό εφαρμογής προγράμματος για τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες) πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια τα ακόλουθα:

- οι επιλέξιμες κατοικίες – γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας,
- τα κριτήρια επιλεξιμότητας των δυνητικά ωφελουμένων,
- οι επιλέξιμες παρεμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών,
- ο επιλέξιμος προϋπολογισμός – κίνητρα που παρέχονται με βάση εισοδηματικά κριτήρια – όροι δανειακής σύμβασης,
- τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη διαδικασία υποβολής συμμετοχής στο Πρόγραμμα,
- η διαδικασία υπαγωγής αιτήσεων,
- η διαδικασία υλοποίησης του έργου (από την έναρξη έως την ολοκλήρωσή του),
- οι υποχρεώσεις των ωφελούμενων – δειγματοληπτικοί έλεγχοι – κυρώσεις,
- οι κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς, σύμφωνα με τις απαιτήσεις όπως αυτές διαμορφώνονται από το ΕΣΠΑ 2014 – 2020,
- οι απαιτήσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης του Προγράμματος.

Οι δυνητικά ωφελούμενοι εφόσον καλύπτουν τα κριτήρια που έχουν τεθεί, θα λαμβάνουν κατά μέσο όρο επιχορήγηση της δημόσιας δαπάνης σε ποσοστό 38,18% της συνολικής επένδυσης της επιλέξιμης δαπάνης και το υπόλοιπο των παρεμβάσεων θα καλύπτεται με δάνειο από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του που συμμετέχει στο Πρόγραμμα. Η χρονική διάρκεια του δανείου εκτιμάται σε έξι (6) έτη. Οι όροι παροχής του Δανείου θα προσδιοριστούν στην πρόσκληση, που θα εκδώσει ο φορέας διαχείρισης του ΜΧΤ, ως δικαιούχος της Πράξης 2, που θα απευθύνεται σε όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου αυτά να εκδηλώσουν ενδιαφέρον συμμετοχής.

Οι παρεμβάσεις ενίσχυσης σύμφωνα με το ΕΠΑΝΕΚ περιλαμβάνουν ενεργειακά αποδοτικά συστήματα για την ψύξη και θέρμανση χώρων και την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, καθώς και τεχνολογιών που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι αντλίες θερμότητας υψηλής απόδοσης, ηλιοθερμικά συστήματα για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, η αντικατάσταση κουφωμάτων και η θερμομόνωση του κελύφους των κτηρίων. Παράλληλα, κρίνεται ιδιαίτερα καθοριστική η αντικατάσταση παλαιών, μη αποδοτικών, λεβήτων πετρελαίου για θέρμανση και σύνδεση των κτιρίων του οικιακού τομέα με το δίκτυο φυσικού αερίου, όπου αυτό είναι εφικτό. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι παραπάνω παρεμβάσεις οδηγούν όχι μόνο στην εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε όσους τομείς κινητοποιούνται από την δράση αυτή.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ο κοινωνικός χαρακτήρας του Προγράμματος και το αντίκτυπο που έχει η υλοποίηση ενός ΜΧΤ στους ωφελούμενους με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας στην παρούσα δυσμενή οικονομική συγκυρία, καθώς το ΜΧΤ είναι ιδιαίτερα ελκυστικό.

όπως έχει αναφερθεί, η ενεργειακή αναβάθμιση συμβάλει στην κάλυψη του επενδυτικού κενού και πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις υποδείξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, τόσο σε ότι αφορά

την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών όσο και σε ότι αφορά την τήρηση των δεσμεύσεων που έχουν τεθεί από το ΕΠΑνεΚ.

Επίσης, το προτεινόμενο ΜΧΤ, αξιοποιώντας την υλοποίηση του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» και ιδιαίτερα του β' κύκλου αυτού, έχει τις προϋποθέσεις ωρίμανσης στην εγχώρια αγορά ώστε να καθίσταται εξίσου ελκυστικό.

Η υλοποίηση του προτεινόμενου ΜΧΤ εκτιμάται ότι θα έχει σημαντικά κοινωνικοοικονομικά οφέλη που προέρχονται από την ανάπτυξη μίας αποτελεσματικής επενδυτικής στρατηγικής. Τα οφέλη αυτά αποτυπώνονται στις εξής κατηγορίες:

- τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε κλάδους που αφορούν στην επίβλεψη, διαχείριση και στην ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών,
- την τόνωση των εμπλεκόμενων κλάδων της αγοράς που θα συνεισφέρουν στη βελτίωση της ελληνικής οικονομίας και
- την εξοικονόμηση ενέργειας σε όλη την αλυσίδα αξίας, τη μείωση των ρύπων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που διαθέτουν, υποχρεούνται να προβούν σε διαδικασία ανάλυσης και αξιολόγησης κινδύνου, με σκοπό να αναδείξουν τις ενδεχόμενες επισφάλειες που προκύπτουν από τη διάθεση δανείων. Τέτοιες επισφάλειες θα μπορούσε να είναι αρκετά υψηλές και σαν αποτέλεσμα να εκτοπίζουν το πρόγραμμα. Αξίζει να σημειωθεί όμως ότι σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία των τραπεζών που συμμετείχαν στη δράση «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» διαπιστώθηκε ότι το μερίδιο των αθετήσεων των πληρωμών των δανειακών υποχρεώσεων των νοικοκυριών είναι πάρα πολύ μικρό και ανέρχεται στο 0,02% επί του συνόλου των δανειακών κεφαλαίων. Συμπερασματικά προκύπτει ότι, επειδή ο κίνδυνος αθέτησης πληρωμών αναμένεται να είναι αρκετά μικρός, δεν υπάρχει ανησυχία για την διασφάλιση της βιωσιμότητας του Ταμείου

2.3 Προσδιορισμός της διαχειριστικής δομής του προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής

Το ΜΧΤ προκειμένου να επιτύχει το στόχο του σε επίπεδο επενδυτικής στρατηγικής καθώς και σε επίπεδο ΕΠΑνεΚ πρέπει να υποστηριχθεί από την κατάλληλη διαχειριστική δομή. Στο πλαίσιο διαμόρφωσης της διαχειριστικής δομής του ΜΧΤ, προσδιορίζονται οι βασικοί εμπλεκόμενοι στο σχεδιασμό, τη διαχείριση και την υλοποίησή του.

Το ΜΧΤ πρόκειται, ως ένα βαθμό, να συμβάλει **αφενός** στη βελτίωση του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε κλάδους που εμπλέκονται στην ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών και **αφετέρου** στην εξοικονόμηση ενέργειας που προέρχεται από τον οικιακό τομέα, την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών που είναι ενεργοβόρες και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) που προέρχεται από ιδιαίτερα ενεργοβόρες κατοικίες. Επομένως οι φορείς που εμπλέκονται συμβάλουν ο καθένας στο βαθμό που του αναλογεί στην επίτευξη των στόχων που τον αφορούν.

Έτσι λοιπόν η δομή του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής διαμορφώνεται ως εξής:

Συντονισμός και Σχεδιασμός του Προγράμματος

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος πραγματοποιείται από την Επιτελική Δομή του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΑΠΕΝ), όπως αυτή ορίζεται από το άρθρο 16 του ν.4314/2014, σε συνεργασία με τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους φορείς.

Η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑνεΚ, όπως αυτή ορίζεται από το άρθρο 5 του ν.4314/2014, συνεργάζεται για την υλοποίηση του ΜΧΤ και πρόκειται να αναλάβει αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής, τόσο για την παρακολούθηση και έλεγχο της Πράξης 1 (άμεση επιχορήγηση) όσο και της Πράξης 2 (σύσταση νέου Ταμείου). Η Επιτελική Δομή του ΥΠΑΠΕΝ αναπτύσσει τη στρατηγική υλοποίησης του προτεινόμενου ΜΧΤ, όπως για παράδειγμα τη σύνταξη του οδηγού εφαρμογής, τη διαμόρφωση κριτηρίων για την επιλογή των ωφελούμενων στη δράση ενίσχυσης, την αναθεώρηση των στρατηγικών στόχων του μέσου κλπ.

Η εμπλοκή της Επιτελικής Δομής του ΥΠΑΠΕΝ, της οποίας οι αρμοδιότητες περιγράφονται στο άρθρο 17 του ν.4314/2014, κρίνεται σκόπιμη στη συνολική παρακολούθηση του ΜΧΤ, καθώς το ΥΠΑΠΕΝ φέρει την ευθύνη για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης, το οποίο μεταξύ άλλων αφορά και στην ενεργειακή αναβάθμιση 200.000 κατοικιών.

Διαχειριστική Δομή

Τη διαχειριστική δομή του ΜΧΤ συνθέτουν:

- η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑνεΚ
- ο φορέας εφαρμογής του ΜΧΤ (Fund Manager), που είναι ο Δικαιούχος της Πράξης για σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό τομέα και ο οποίος θα ενσωματώσει το υφιστάμενο Ταμείο «Εξοικονομώ κατ' οίκον» που αποτελεί το ταμείο χαρτοφυλακίου
- η Επενδυτική Επιτροπή του προτεινόμενου Ταμείου για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό τομέα
- τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως αυτά έχουν επιλεγεί κατόπιν σχετικής πρόσκλησης από το Fund Manager.

Την εποπτεία και το συντονισμό της διαχειριστικής δομής θα έχει η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑνεΚ, όπως αυτή ορίζεται από το άρθρο 5 – Διαχειριστικές Αρχές Τομεακών ΕΠ του Σχεδίου Νόμου για τη Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020. Ασκεί καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής τόσο για την Πράξη που αφορά στη σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό τομέα, όσο και για την Πράξη της άμεσης επιχορήγησης των ωφελούμενων που αναβαθμίζουν ενεργειακά τις κατοικίες τους. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή, αναλαμβάνει αρμοδιότητες σύμφωνα με το άρθρο 125 του Κανονισμού ΕΕ 1303/2013 και έχει την υποχρέωση, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κανονισμού ΕΕ 1303/2013 να υποβάλει ειδική έκθεση σε ετήσια βάση, η οποία αφορά στις πράξεις που περιλαμβάνουν ΜΧΤ. Η Διαχειριστική Αρχή οφείλει σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού ΕΕ

480/2014, να διασφαλίσει ότι ο φορέας εφαρμογής πληροί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του εν λόγω άρθρου.

Ειδικότερα όταν η Διαχειριστική Αρχή, επιλέγει φορέα εφαρμογής ΜΧΤ, σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 4 στοιχείο α) και το άρθρο 38 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, βεβαιώνεται ότι ο εν λόγω φορέας πληροί τις ακόλουθες ελάχιστες απαιτήσεις:

- α) έχει δικαίωμα να εκτελεί σχετικά καθήκοντα εφαρμογής βάσει της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας,
- β) διαθέτει την κατάλληλη οικονομική και χρηματοοικονομική βιωσιμότητα,
- γ) διαθέτει επαρκή ικανότητα να εφαρμόσει το ΜΧΤ, συμπεριλαμβανομένης μιας οργανωτικής δομής και ενός πλαισίου διακυβέρνησης που παρέχουν την αναγκαία διασφάλιση στη Διαχειριστική Αρχή,
- δ) διαθέτει αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου,
- ε) χρησιμοποιεί λογιστικό σύστημα που παρέχει εγκαίρως ακριβή, πλήρη και αξιόπιστη πληροφόρηση και
- στ) συμφωνεί να ελέγχεται από τους ελεγκτικούς οργανισμούς των κρατών μελών, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Κατά την επιλογή του φορέα εφαρμογής ΜΧΤ, η Διαχειριστική Αρχή λαμβάνει υπόψη της τη φύση του ΜΧΤ που θα τεθεί σε εφαρμογή, την εμπειρία του εν λόγω φορέα στην εφαρμογή παρόμοιων ΜΧΤ, την εμπειρογνωμοσύνη και τεχνική επάρκεια των μελών της προτεινόμενης ομάδας, καθώς και την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα του φορέα. Η επιλογή είναι διαφανής, αιτιολογείται με αντικειμενικούς λόγους και δεν δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τα ακόλουθα κριτήρια επιλογής:

- α) αυστηρή και αξιόπιστη μεθοδολογία για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή των τελικών αποδεκτών, κατά περίπτωση,
- β) το επίπεδο των δαπανών και των αμοιβών διαχείρισης για την εφαρμογή του ΜΧΤ και η προτεινόμενη μεθοδολογία για τον υπολογισμό τους,
- γ) τους όρους και προϋποθέσεις που εφαρμόζονται σε σχέση με τη στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες, περιλαμβανομένης της τιμολόγησης,
- δ) την ικανότητα άντλησης πρόσθετων πόρων για επενδύσεις στους τελικούς αποδέκτες, εκτός από τις συνεισφορές προγραμμάτων,
- ε) την ικανότητα επίδειξης πρόσθετης δραστηριότητας σε σύγκριση με την τρέχουσα δραστηριότητα,
- στ) τα προτεινόμενα μέτρα για την ευθυγράμμιση των συμφερόντων και τον μετριασμό πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων, στις περιπτώσεις που ο φορέας εφαρμογής του ΜΧΤ χορηγεί δικούς του χρηματοδοτικούς πόρους στο ΜΧΤ ή μοιράζεται τον κίνδυνο.

Σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν.4314/2014, προτείνεται, η σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου, ως ξεχωριστή χρηματοδοτική μονάδα εντός του φορέα εφαρμογής του ΜΧΤ. Ο φορέας εφαρμογής προτείνεται να είναι η ΕΤΕΑΝ ΑΕ, λόγω της σχετικής εμπειρίας της ως δικαιούχος τους Ταμείου

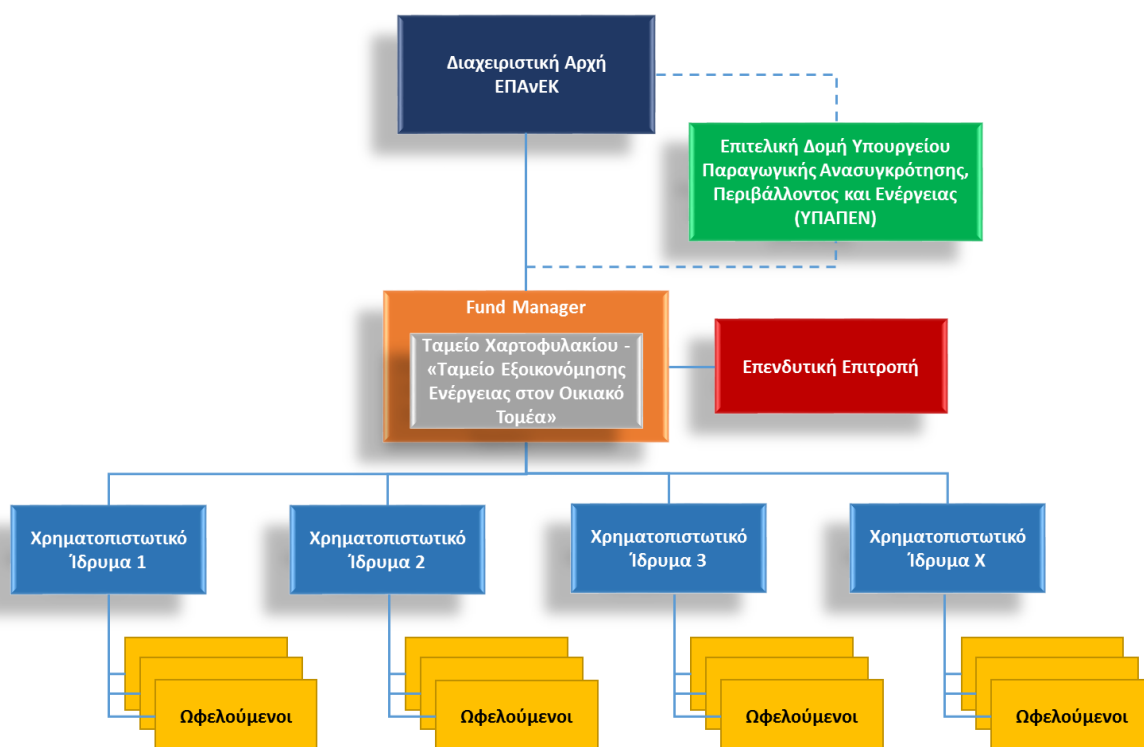
«Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον» για τη διαχείριση τόσο των αιτήσεων που υποβάλλονται από τους δυνητικά ωφελούμενους, όσο και για τον έλεγχο των δικαιολογητικών πιστοποίησης της ορθής εκτέλεσης των παρεμβάσεων. Το διαχειριστικό κόστος των ανωτέρω εργασιών αφορά στις δαπάνες που δημιουργούνται από τον φορέα εφαρμογής αναφορικά με την αποκλειστική παροχή υπηρεσιών στην υποστήριξη διαχείρισης του ΜΧΤ. Οι δαπάνες αφορούν σε αμοιβές προσωπικού για την αξιολόγηση και τις διαδικασίες υπαγωγής των προτάσεων στο πρόγραμμα, τις αμοιβές προς τρίτους, τις δαπάνες αναλωσίμων, ταξιδιών για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων κλπ.

Στο τέλος κάθε τριμήνου ο φορέας εφαρμογής του ΜΧΤ οφείλει να υποβάλει έκθεση αναφοράς προόδου του προγράμματος στη Διαχειριστική Αρχή. Τα πεδία στα οποία θα πρέπει ο φορέας εφαρμογής να αποτυπώνει την τρέχουσα κατάσταση παρουσιάζονται ενδεικτικά στο σύστημα παρακολούθησης στην παράγραφο 3.3 του εν λόγω παραδοτέου.

Το πλαίσιο διαχείρισης ολοκληρώνεται με τη συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα έχουν τη δυνατότητα να εκδηλώσουν ενδιαφέρον συμμετοχής στο φορέα εφαρμογής του ΜΧΤ, κατόπιν έκδοσης ανοικτής πρόσκλησης, προκειμένου να συνεισφέρουν κεφάλαια υπό τη μορφή δανείων στους ωφελούμενους για την υλοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης.

Για το πρόγραμμα παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα κάθε μία από τις δομές που αναφέρονται παραπάνω αναλαμβάνει συγκεκριμένες αρμοδιότητες για την εύρυθμη και αδιάλειπτη λειτουργία και υλοποίηση του ΜΧΤ.

Σχήμα 2-2: Διαχειριστική δομή του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής

Ο Fund Manager ως δικαιούχος της πράξης, οφείλει να τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανόνες του εφαρμοζόμενου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Επίσης οφείλει να συμμορφώνεται με τη Συμφωνία Χρηματοδότησης που πρόκειται να υπογραφεί με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑνεΚ.

3. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 37 (2) (στ) (ΕΕ), η εκ των προτέρων αξιολόγηση έχει την υποχρέωση να διευκρινίζει τα αναμενόμενα αποτελέσματα της επενδυτικής προτεραιότητας και τον τρόπο με τον οποίο το σχετικό ΜΧΤ αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη των ειδικών στόχων που καθορίζονται στην συγκεκριμένη προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών δεικτών για την συμβολή του αυτή.

3.1 Καθορισμός και ποσοτικοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του προτεινόμενου μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής

Στην παρούσα παράγραφο καθορίζονται και ποσοτικοποιούνται τα αναμενόμενα αποτελέσματα του προτεινόμενου ΜΧΤ με τη χρήση δεικτών αποτελέσματος, εκρών και επίδοσης. Οι εν λόγω δείκτες του προτεινόμενου μέσου συσχετίζονται με τους ειδικούς στόχους και δείκτες του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» -ΕΠΑνΕΚ 2014-2020.

Στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΜΧΤ, και ειδικότερα στο παραδοτέο Β, στο κεφάλαιο 2: *Αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής*, διατυπώνονται διαφορετικά σενάρια στα οποία εξετάζεται η προσέγγιση της επίτευξης των στόχων σε επίπεδο δεικτών εκρών και αποτελέσματος.

Αναλυτικότερα, στον πίνακα που ακολουθεί προσδιορίζονται **οι δείκτες εκρών** για κάθε περίπτωση ΜΧΤ και ο δείκτης εκρών της επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1: *«Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης»* του Άξονα Προτεραιότητας 3 του ΕΠΑνΕΚ.

Πίνακας 3-1: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών εκρών και αποτελέσματος μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνΕΚ

	ΕΠΑνΕΚ	Περίπτωση 1 15% Άμεση Επιχορήγηση	Περίπτωση 2 20% Άμεση Επιχορήγηση	Περίπτωση 3 25% Άμεση Επιχορήγηση	Περίπτωση 4 38,18% Άμεση Επιχορήγηση
Δείκτης εκρών (αριθμός κατοικιών)	21.000	82.636	66.136	52.909	45.000

Κάθε μια από τις περιπτώσεις που παρουσιάζονται παραπάνω διαμορφώνεται ανάλογα με το ποσοστό της άμεσης επιχορήγησης στη συνολική επιλέξιμη δαπάνη. Για τους λόγους που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο έχει επιλεγεί η ανάπτυξη του ΜΧΤ που αφορά στην άμεση επιχορήγηση κατά μέσο όρο στο 38,18% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης. Βασικοί λόγοι επιλογής του εν λόγω σεναρίου για την ανάπτυξη του μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής είναι:

- η σημαντική ελκυστικότητα που επιδιώκεται για τους δυνητικά ωφελούμενους που θέλουν να αναβαθμίσουν ενεργειακά την κατοικία του,
- η επίτευξη του στόχου που τίθεται σε επίπεδο ΕΠΑνεΚ αναφορικά με το δείκτη εκροών (21.000 κατοικίες),
- η κάλυψη ικανοποιητικού ποσοστού του επενδυτικού κενού (200.000 κατοικίες),
- ο έντονος κοινωνικός χαρακτήρας,
- η δημιουργία σημαντικού αριθμού θέσεων εργασίας (8.127 θέσεις εργασίας σε ισοδύναμα ανθρωποέτη απασχόλησης).

Προκειμένου να γίνει συγκριτική αξιολόγηση των δεικτών εκροών, αποτελέσματος και επίδοσης μεταξύ αυτών που προσδιορίζονται από το προτεινόμενο ΜΧΤ και των αντίστοιχων του σχεδίου του ΕΠΑνεΚ, έχει καταρτιστεί σχετικός πίνακας συγκριτικής αξιολόγησης. Οι δείκτες που αφορούν στο ΕΠΑνεΚ προέρχονται από την εξειδίκευση του Άξονα Προτεραιότητας 3 και ειδικότερα της επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1: «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης». Η σύγκριση των δεικτών αφορούν σε αυτούς των εκροών και του αποτελέσματος.

Πίνακας 3-2: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών εκροών και αποτελέσματος μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνεΚ

Δείκτης	Στοιχείο	Τιμή Στόχος ΕΠΑνεΚ (2023)	Τιμή Στόχος Προτεινόμενου Μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής	Μονάδα Μέτρησης
Δείκτης εκροών	Αριθμός κατοικιών που βελτίωσαν την ενεργειακή τους απόδοση	21.000	45.000	Αριθμός νοικοκυριών
	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	14.496	31.063	τόνοι ισοδύναμου CO2

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι το προτεινόμενο ΜΧΤ επιτυγχάνει το στόχο του αριθμού κατοικιών που βελτιώνουν την ενεργειακή τους απόδοση και αφορά στο δείκτη εκροών. Ο αριθμός των 45.000 κατοικιών του προτεινόμενου ΜΧΤ αφορά στο μέσο όρο της άμεσης επιχορήγησης του 38,18% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης και ο τρόπος υπολογισμού έχει προσδιοριστεί στο κεφάλαιο 2 του Παραδοτέου Β'. Επίσης, αναφορικά με την εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου, που αποτελεί το δείκτη αποτελέσματος, αυτός επιτυγχάνεται στο επίπεδο των 31.063 τόνων ισοδύναμου CO₂, με την εφαρμογή του προτεινόμενου ΜΧΤ απέναντι στο στόχο που έχει τεθεί από το σχέδιο του ΕΠΑνεΚ.

Πέραν των δεικτών που επιτυγχάνονται παραπάνω, αξίζει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ ¹, έχουν αξιολογηθεί και δείκτες διαφορετικών «τιμών-στόχων» από αυτούς που ορίζει το ΕΠΑνεΚ. Οι δείκτες αυτοί τεκμηριώνουν της επίδοση του προτεινόμενου ΜΧΤ, οι οποίοι προέκυψαν από τον προσδιορισμό της προστιθέμενης αξίας στο Παραδοτέο Β'.

Πίνακας 3-3: Συγκριτική αξιολόγηση δεικτών επίδοσης μεταξύ προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής και επενδυτικής προτεραιότητας 4γ.1 του ΕΠΑνεΚ

	Είδος Δείκτη	Στις 21.000 κατοικίες	Στις 45.000 κατοικίες	Μονάδα μέτρησης
Δείκτης πλαισίου επίδοσης	Μείωση εκπομπών θερμοκηπίου (CO ₂ και ισοδύναμα, kt)	141,92	533,34	ktoe
	Δημιουργία Απασχόλησης	3.793	8.127	Αριθμός θέσεων εργασίας σε ισοδύναμα ανθρωποέτη
	Μόχλευση	1,39	2,9	

Οι δείκτες αυτοί αφορούν:

- στη **δημιουργία θέσεων εργασίας**, ως συνέπεια της υλοποίησης των παρεμβάσεων στο σύνολο των κατοικιών που αποτελούν τόσο το στόχο του ΕΠΑνεΚ που είναι 3.793 θέσεις εργασίας σε ισοδύναμα ανθρωποέτη από την ενεργειακή αναβάθμιση 21.000 κατοικιών όσο και στόχο του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής που είναι 8.127 θέσεις εργασίας σε ισοδύναμα ανθρωποέτη από την ενεργειακή αναβάθμιση 45.000 κατοικιών, στην περίπτωση της άμεσης επιχορήγησης κατά μέσο όρο στο 38,18% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης της παρέμβασης
- στη **μόχλευση** που διαμορφώνεται βάσει της συνεισφοράς της κοινοτικής συνδρομής στον συνολικό προϋπολογισμό του μέσου χρηματοοικονομικής, στον οποίο συμμετέχουν και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τόσο για το στόχο του ΕΠΑνεΚ που είναι 1,39 από την ενεργειακή αναβάθμιση 21.000 κατοικιών όσο και στόχο του προτεινόμενου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής που είναι 2,9 από την ενεργειακή αναβάθμιση 45.000 κατοικιών, στην περίπτωση της άμεσης επιχορήγησης κατά μέσο όρο στο 38,18% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης της παρέμβασης
- στη **μείωση εκπομπών θερμοκηπίου (CO₂ και ισοδύναμα kt)** που επιτυγχάνεται τόσο από την ενεργειακή αναβάθμιση 21.000 κατοικιών κατά 141,92 ktοe όσο και από την ενεργειακή αναβάθμιση 45.000 κατοικιών κατά 533,34 ktοe.

¹ Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period, Volume IV

3.2 Εξειδίκευση του τρόπου συνεισφοράς του προτεινόμενου μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της επενδυτικής στρατηγικής

Η προτεινόμενη επενδυτική στρατηγική προσδιορίστηκε σύμφωνα με τους στρατηγικούς σκοπούς του ΕΠΑνΕΚ, οι οποίοι στηρίζουν την **ενίσχυση της επιχειρηματικότητας** μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας σε ενεργειακά υποβαθμισμένες κατοικίες. Το προτεινόμενο ΜΧΤ που έχει αναπτυχθεί οφείλει κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του να είναι σύμφωνο με τους στόχους της εκτιμώμενης επενδυτικής στρατηγικής και να συνεισφέρει αποτελεσματικά στην επίτευξή τους.

Σύμφωνα με την ανάλυση που διεξήχθη στο Παραδοτέο Α', κατά την αξιολόγηση της αγοράς μέσα από τον προσδιορισμό της ζήτησης και της προσφοράς διαπιστώθηκε ότι το επενδυτικό κενό των κατοικιών είναι 200.000 κατοικιών και ο προϋπολογισμός για την κάλυψη του επενδυτικού κενού εκτιμάται στα 2.2 δις €. Το υφιστάμενο επενδυτικό κενό διαμορφώνει προϋποθέσεις ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στους κλάδους της οικονομίας που εμπλέκονται στην ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών. Το ΕΠΑνΕΚ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 έχει θέσει ως δείκτη εκρών την ενεργειακή αναβάθμιση 21.000 κατοικιών. Μέσα από την ενεργειακή κάλυψη 21.000 κατοικιών δύναται να επιτευχθεί δείκτης αποτελέσματος που αφορά στην εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου κατά 14.496 τόνους ισοδύναμου CO₂. Παράλληλα το ΥΠΑΠΕΝ έχει αναπτύξει το Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης θέτοντας ως στόχο την ενεργειακή αναβάθμιση 200.000 κατοικιών.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της επενδυτικής στρατηγικής, έχει προσδιοριστεί η επενδυτική στρατηγική κάτω από την οποία προτείνεται να εφαρμοστεί το νέο ΜΧΤ. Η στρατηγική αυτή οφείλει να επιτύχει κατ' ελάχιστον τους στόχους που ορίζονται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας, Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας. Κατά τη διαμόρφωση της επενδυτικής στρατηγικής επιδιώκεται η επίτευξη των παρακάτω δεικτών:

- ο δείκτης εκρών «αριθμός κατοικιών» που πρόκειται να αναβαθμιστεί ενεργειακά είναι 45.000 κατοικίες
- ο δείκτης αποτελέσματος που αφορά στην ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου κατά 31.063 τόνους ισοδύναμου CO₂

Στο πλαίσιο της παραπάνω ανάλυσης προκύπτει ότι το προτεινόμενο ΜΧΤ συνεισφέρει ενεργά στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της προτεινόμενης επενδυτικής στρατηγικής και στην πραγματοποίηση των στόχων της. Ταυτόχρονα παρεμβαίνει σημαντικά στην κάλυψη ικανοποιητικού τμήματος του επενδυτικού κενού έτσι όπως ορίστηκε από το Παραδοτέο Α' (200.000 κατοικίες) και επιτυγχάνει αποτελεσματικά τους στρατηγικούς στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος που είναι η δημιουργία 21.000 κατοικιών αλλά και η ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου κατά 14.496 τόνους ισοδύναμου CO₂.

Οι στόχοι του ΕΠΑνΕΚ έχουν προσδιοριστεί με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας σε ενεργειακά υποβαθμισμένες κατοικίες. Έτσι, απώτερος σκοπός και στόχος του ΕΠΑνΕΚ αποτελεί η διαμόρφωση προϋποθέσεων ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και δημιουργίας θέσεων εργασίας στους κλάδους της οικονομίας που εμπλέκονται στην ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών. Όπως προσδιορίστηκε στο Παραδοτέο Β', το προτεινόμενο ΜΧΤ

παρεμβαίνει ενεργά στην επίτευξη του στόχου ενίσχυσης της απασχόλησης με την δημιουργία 8.127 θέσεων εργασίας σε ισοδύναμα ανθρωποέτη.

3.3 Προσδιορισμός του συστήματος παρακολούθησης για τον πιο αποδοτικό έλεγχο του προτεινόμενου μέσου Χρηματοοικονομικής Τεχνικής

Στην παρούσα ενότητα επιδιώκεται ο προσδιορισμός σε υψηλό επίπεδο ενός συστήματος παρακολούθησης του προτεινόμενου ΜΧΤ. Σκοπός του συστήματος παρακολούθησης είναι ο αποδοτικός έλεγχος υλοποίησης του ΜΧΤ, το οποίο θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις δεσμεύσεις που προσδιορίζονται στο σύμφωνο συνδιαχείρισης μεταξύ Διαχειριστικής Αρχής και του Φορέα Εφαρμογής του μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής (ΕΤΕΑΝ ΑΕ), καθώς και μεταξύ των δεσμεύσεων μεταξύ Φορέα Εφαρμογής και Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων.

Η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με το Φορέα Εφαρμογής του ΜΧΤ (ΕΤΕΑΝ ΑΕ), προκειμένου να προσδιορίσει την απόδοση του ΜΧΤ είναι σημαντικό να δημιουργήσει ένα **σύστημα παρακολούθησης**, το οποίο θα συλλέγει, καταγράφει και αξιολογεί την επίδοση του ΜΧΤ καθ' όλη την διάρκεια εφαρμογής του. Ένα τέτοιο σύστημα παρακολούθησης απεικονίζεται παρακάτω.

Σχήμα 3-1: Σύστημα Παρακολούθησης Χρηματοοικονομικού Μέσου

Προκειμένου για την καλύτερη δυνατή παρακολούθηση του ΜΧΤ, κρίνεται σκόπιμο να οριστούν τα επίπεδα παρακολούθησης μεταξύ των δομών που θέτουν σε εφαρμογή και υλοποιούν το ΜΧΤ. Το σύστημα παρακολούθησης του ΜΧΤ συνίσταται σε τρία επίπεδα:

- το πρώτο επίπεδο αφορά στον τρόπο με τον οποίο η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑΝΕΚ παρακολουθεί την υλοποίηση των πράξεων που συνθέτουν το ΜΧΤ,
- το δεύτερο επίπεδο αφορά στην παρακολούθηση της υλοποίησης του ΜΧΤ από το διαχειριστή του Ταμείου Χαρτοφυλακίου (fund manager) προς τα πιστωτικά ιδρύματα,
- το τρίτο επίπεδο αφορά στην παρακολούθηση της υλοποίησης του ΜΧΤ που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα, που έχουν επιλεγεί για τη συμμετοχή τους στο ΜΧΤ, προς του δικαιούχους του προγράμματος.

Για το κάθε επίπεδο διαμορφώνονται ξεχωριστά υποσυστήματα παρακολούθησης με σκοπό τον καλύτερο έλεγχο της απόδοσης του ΜΧΤ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα παραπάνω, η Διαχειριστική Αρχή ασκεί καθήκοντα τόσο για την Πράξη σύστασης Ταμείου Χαρτοφυλακίου για την εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό τομέα, όσο και

για την Πράξη της άμεσης επιχορήγησης των ωφελούμενων που αναβαθμίζουν ενεργειακά τις κατοικίες τους. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή πρέπει:

- να αναπτύξει ένα λεπτομερές σύστημα παρακολούθησης του μ ΜΧΤ το οποίο ενδεικτικά θα περιλαμβάνει:
 - ο Σύστημα μέτρησης των δεικτών εκροών και αποτελέσματος σε περιοδική βάση
 - ο Ποσοτικά στοιχεία που αφορούν στην εξελικτική πορεία του ΜΧΤ
 - ✓ Αιτήσεις υπαγωγής ανά πιστωτικό ίδρυμα ανά κατηγορία περιφέρειας
 - ✓ Υπαχθείσες αιτήσεις ανά πιστωτικό ίδρυμα ανά κατηγορία περιφέρειας
 - ✓ Προϋπολογισμός κάθε υπαγόμενου έργου – προσδιορισμός σε επίπεδο παρέμβασης
- να αναπτύξει λίστα ελέγχου για την τήρηση των όρων του συμφώνου συνεργασίας με τον Fund Manager που είναι και ο δικαιούχος της Πράξης

Η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνεται με περιοδικές αναφορές από το Φορέα Εφαρμογής του ΜΧΤ.

Ειδικότερα, ο Φορέας Εφαρμογής του ΜΧΤ, συντάσσει τριμηνιαία περιοδική έκθεση προόδου, με στοιχεία που συνθέτουν την επίδοση του ΜΧΤ κατά τη διαδικασία υλοποίησής του. Για τη διαχείριση του προγράμματος είναι σημαντικό να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, ικανό να συλλέγει και να επεξεργάζεται όλα τα στοιχεία που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του προγράμματος. Η αποτύπωση των επεξεργασμένων στοιχείων γίνεται σε τριμηνιαία περιοδική έκθεση αναφοράς και αφορά στην πορεία υλοποίησης του προγράμματος, τα προβλήματα όπως αυτά διαπιστώθηκαν τις διορθωτικές ενέργειες που έγιναν για την αντιμετώπισή τους, προτάσεις σχετικά με τη βελτίωση των αποτελεσμάτων του προγράμματος και ενέργειες δημοσιότητες που αναπτύχθηκαν από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την προσέλκυση δυνητικών ωφελούμενων.

Αναλυτικότερα υποβάλλονται επεξεργασμένα στοιχεία σε περιοδικές τριμηνιαίες αναφορές στις οποίες ενδεικτικά αποτυπώνονται:

- οι αιτήσεις, οι υπαγωγές, οι συμβάσεις, οι προκαταβολές και οι τελικές εκταμιεύσεις σε επίπεδο χρηματοπιστωτικού ιδρύματος
- οι αιτήσεις, οι υπαγωγές, οι συμβάσεις, οι προκαταβολές και οι τελικές εκταμιεύσεις σε επίπεδο κατηγορίας κινήτρων (όπως αυτές θα οριστούν από τον οδηγό εφαρμογής του προγράμματος)
- οι αιτήσεις, οι υπαγωγές, οι συμβάσεις, οι προκαταβολές και οι τελικές εκταμιεύσεις σε επίπεδο επιλέξιμης κατοικίας (Διαμέρισμα, Μονοκατοικία, Πολυκατοικία)
- οι αιτήσεις, οι υπαγωγές, οι συμβάσεις, οι προκαταβολές και οι τελικές εκταμιεύσεις σε επίπεδο Περιφέρειας
- οι αιτήσεις, οι υπαγωγές, οι συμβάσεις, οι προκαταβολές και οι τελικές εκταμιεύσεις σε επίπεδο σε επίπεδο ενεργειακής κατηγορίας
- στοιχεία ενεργειακής αναβάθμισης αναφορικά με την εξέλιξη της ενεργειακής κατηγορίας ακινήτων πριν και μετά την ενεργειακή τους αναβάθμιση

- στοιχεία που αφορούν στο ποσοστό μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης τόσο σε επίπεδο κατηγορίας κατοικίας όσο και σε επίπεδο περιφέρειας
- στοιχεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αναφορικά με τον αριθμό των πολιτών που εκδήλωσε ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και προέβη στην υποβολή αιτήματος για προέγκριση του δανείου
- οι επιστροφές στο Ταμείο από αποπληρωμή δόσεων δανείων
- η απορροφητικότητα των πόρων του Ταμείου που διατίθενται για τη δράση της ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών
- οι ενέργειες δημοσιότητας που έχουν αναλάβει να υλοποιήσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για λογαριασμό της δράσης που αφορά στην εξοικονόμηση ενέργειας στον οικιακό τομέα.
- αποτελέσματα διενέργειας διοικητικών και επιτόπιων ελέγχων που διεξάγονται σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και δικαιούχους αντίστοιχα για την περίοδο αναφοράς
- στοιχεία αποπληρωμής δανειακών συμβάσεων (επιστροφές, καθυστερήσεις, ληξιπρόθεσμες οφειλές κτλ).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε συνεργασία με το Ταμείο Χαρτοφυλακίου τροφοδοτούν το ενιαίο πληροφοριακό σύστημα με στοιχεία που βοηθούν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την πορεία εκτέλεσης του προγράμματος. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Παράρτημα IV του εκτελεστικού κανονισμού 964/1303, κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα συντάσσει έκθεση στην οποία προσδιορίζονται δείκτες που αφορούν στα δανειοληπτικά στοιχεία του ΜΧΤ, όπως ο αριθμός και το ύψος δανείων, οι ενεργειακά αναβαθμισμένες κατοικίες, οι αθετήσεις υποχρεώσεων καθώς και οι επιστρεφόμενοι πόροι και έσοδα.

Εν συνεχεία, ο Φορέας Εφαρμογής του ΜΧΤ μετά από τη συγκέντρωση στοιχείων που έχουν συλλεχθεί τόσο από τον ίδιο όσο και από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, πραγματοποιεί συγκριτική αξιολόγηση της επίδοσης και λειτουργίας του μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής κατά την διάρκεια εφαρμογής του σε σχέση με τις «τιμές - δείκτες» που έχουν τεθεί από την επενδυτική στρατηγική, αλλά και το ΕΠΑνΕΚ. Η μεθοδολογία της συγκριτικής αξιολόγησης και των αποτελεσμάτων αποτελεί μέρος της περιοδικής έκθεσης προόδου, που αποτυπώνει την πορεία υλοποίησης του ΜΧΤ.

Τέλος, η Διαχειριστική Αρχή οφείλει να καταγράφει και να παρακολουθεί τις επιλέξιμες δαπάνες και αμοιβές διαχείρισης του Ταμείου σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού 1303/2013.

4. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 37 (2) (η) (ΕΕ), σε αυτό το σημείο θα πρέπει να περιληφθούν διατάξεις που θα επιτρέπουν σε αναθεώρηση και επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης σε περίπτωση που χρειάζεται, εφόσον η Διαχειριστική Αρχή κρίνει ότι η αξιολόγηση δεν μπορεί πλέον να αποτυπώσει με ακρίβεια τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούν κατά το χρόνο εφαρμογής.

4.1 Προσδιορισμός των συνθηκών και επιλογή σωστής χρονικής στιγμής για πιθανή επικαιροποίηση ή αναθεώρηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας διατυπώνονται περιπτώσεις, κατά τις οποίες το ΜΧΤ, καθώς και η επενδυτική στρατηγική που εφαρμόζεται, κατά την εξελικτική πορεία του Προγράμματος εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, αφενός να μην επιτυγχάνουν στους στόχους που ορίζει το ΕΠΑΝΕΚ, και αφετέρου να μην καλύπτουν σε αποδεκτό επίπεδο τις ανάγκες της αγοράς και του ωφελούμενου.

Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι εξής:

1. Η δυσλειτουργία του ΜΧΤ, όπως αυτή μπορεί να διαπιστωθεί από τη μη ικανοποιητική εξέλιξη του προτεινόμενου ΜΧΤ ή και των επιμέρους στόχων που έχουν οριστεί μέσα από αυτό. Για το λόγο αυτό τόσο οι βασικοί εμπλεκόμενοι στη διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος θα πρέπει να λειτουργούν προληπτικά για την αποφυγή ή και την έγκαιρη αποφυγή αστοχίας της επενδυτικής στρατηγικής και κατ' επέκταση του ΜΧΤ. Αυτό συνεπάγεται την πιθανή αναθεώρηση των στοιχείων που συνθέτουν το ΜΧΤ, έτσι ώστε το χρηματοοικονομικό εργαλείο να μη βρεθεί εκτός αγοράς.
2. Η διαχείριση του προγράμματος να έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία γραφειοκρατίας, την καθυστέρηση της αποπληρωμής των πράξεων προς τους ωφελούμενους, την παρακώλυση των διαδικασιών και επομένως την αδυναμία επίτευξης των στόχων της επενδυτικής στρατηγικής που ακολουθείται. Στο σημείο αυτό μπορεί να αναφερθεί ότι, έχει προβλεφθεί η ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για την επιτάχυνση των διαδικασιών που αφορούν σε έλεγχο ορθότητας πληρότητας, αξιολόγησης, παρακολούθησης, δηλώσεων ολοκλήρωσης, πληρωμές, επαληθεύσεις, ελέγχους κλπ. Επιπλέον, μέσα από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία, επιδιώκεται η διάκριση αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων στο ΜΧΤ, καθώς επίσης η θέσπιση κανόνων σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης και τήρησης υποχρεώσεων.

Δεδομένου της ασταθούς κοινωνικοοικονομικής και πολιτικής κατάστασης της χώρας είναι δύσκολο να προβλεφθεί πλήρως ο βαθμός στον οποίο η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα χρειαστεί αναθεώρηση. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι:

- Εφόσον η κοινωνικοοικονομική κρίση που διανύουμε ενταθεί, τότε είναι πολύ πιθανό να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό η ζήτηση του προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να διασφαλιστεί η ελκυστικότητα και η απορροφητικότητα του προγράμματος, θα απαιτηθεί η διάθεση πρόσθετων χρηματικών πόρων συγκριτικά με τη δεδομένη κατάσταση της οικονομίας. Στην περίπτωση αυτή κρίνεται σκόπιμο να εξευρεθούν πρόσθετοι πόροι, οι οποίοι μπορούν να προέρχονται από την αναθεώρηση του υφιστάμενου ΕΠΑνΕΚΚ ή και τη συμμετοχή των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ή και από τη συμμετοχή κεφαλαίων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ιδιωτικών κεφαλαίων. Έτσι η εκ των προτέρων αξιολόγηση υπόκειται σε μεγάλο βαθμό αναθεώρησης, αφού θα πρέπει να δοθούν παραπάνω πόροι για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- Μια μικρή αναθεώρηση των στόχων του προγράμματος για δημιουργία περισσότερων κατοικιών ή η ανάγκη αύξησης της ελκυστικότητας του προϊόντος μέσω της προσέλκυσης περισσότερων ωφελούμενων μπορεί να αναθεωρήσει την επενδυτική στρατηγική είτε σε όρους μόχλευσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είτε σε όρους διαφορετικής διοχέτευσης των πόρων στο ΜΧΤ. Σε αυτή την περίπτωση η εκ των προτέρων αξιολόγηση δεν χρειάζεται να αναθεωρηθεί εξ ολοκλήρου και απαιτεί μικρό βαθμό προσαρμογής στα νέα δεδομένα της αγοράς.

Επομένως, κάθε φορά που απαιτείται αναπροσαρμογή των πόρων του προγράμματος, η εκ των προτέρων αξιολόγηση υπόκειται αναθεώρησης είτε σε μικρό είτε σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες.